

בתי הדין לעבודה

עב 004062/01		בית דין א.לעבודה ת"א	
		בפני:	
		כבוד השופטת לאה גליקסמן נ.צ. מר שמשון רוט נ.צ. מר אריה צ'רטקוב	

בעניין: קיריליה דומיטרו
ע"י ב"כ עו"ד חיים ינאי
התובע

- נ ג ד -

1. קופת חולים הכללית
2. מדינת ישראל – משרד הבריאות
3. עו"ד שולמית לרמן, הממונה על הגביה לפי
פקודת המסים (גבייה) 1929
4. המוסד לביטוח לאומי
נתבעת 1 ע"י עו"ד אריה שפירא
נתבעות 2 ו-3 ע"י עו"ד מיכל נעים
נתבעת 4 ע"י עו"ד מאיה הכט
הנתבעים

החלטה

1. התובע הגיש תביעה בה עתר לסעדים אלה:
2. פסק דין הצהרתי כי על נתבעים 1 ו-4 לשאת בחוב בגין אשפוזו בבית חולים שמואל הרופא.
3. לחלופין – פסק דין הצהרתי כי על נתבעת 2 לשאת בחוב אשפוזו בבית חולים שמואל הרופא מכוח פסק דינו של בית הדין הארצי בבר"ע 11/99.
4. צו עשה כנגד נתבעות 2 ו-3, המחייב את נתבעות 2 ו-3 לבטל את ההליכים לגביית חוב האשפוז על פי פקודת המסים (גבייה) 1929 שננקטו נגד התובע.
5. כל הנתבעים טענו כי יש לדחות על הסף את תביעתו של התובע, מנימוקים שונים. בדיון ביום 4.6.2001 הוחלט כי תחילה תינתן החלטה בעניין סמכותו של בית הדין לדון בתביעה וכן בבקשה למחיקת צדדים להליך.

העובדות, בתמצית, הדרושות לצורך החלטה זו, הן כמפורט להלן:

6. התובע הוא עובד זר, אשר במהלך עבודתו בישראל נפגע בתאונת עבודה ביום 23.12.97.
7. התובע הוכר על ידי נתבע מס' 3, המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד) כנכה לצמיתות בשיעור של 100%.
8. החל מחודש 1/98 אושפז התובע בבית חולים לוינשטיין ברעננה, שהוא בית חולים לשיקום.
9. עקב חשד לשחפת, הועבר התובע מבית חולים לוינשטיין לבית חולים שמואל הרופא, הנמצא בבעלות נתבעת מס' 2 (להלן – המדינה). על פי המסמכים שצורפו לכתב התביעה, התובע היה מאושפז בבית חולים שמואל הרופא מחודש אוקטובר 1998 ועד ליום 2.7.2000.

10. עקב היווצרות פצעי לחץ, הועבר התובע מבית חולים שמואל הרופא לטיפול ואשפוז בבית חולים אסף הרופא.

11. לאחר סיום האשפוז והטיפול בבית חולים אסף הרופא, הועבר התובע בחודש 2/01 למוסד סיעודי הרצפלד בגדרה, והוא שוהה שם עד היום.

המסגרת הנורמטיבית

12. כאמור, התובע נפגע בתאונת עבודה, והוכר כנכה עבודה בשיעור של 100%, לצמיתות. הוראות החוק והתקנות הרלבנטיות יפורטו להלן.

13. סעיף 86 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה – 1995 (להלן – **החוק**) קובע כי

פגיעה בעבודה מזכה את המבוטח לריפוי, להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי, בהתאם להוראות סימן זה.

לענין סימן זה "ריפוי" – לרבות אשפוז, רפואות ומכשירים אורתופדיים ותירפויטיים, הספקתם, תיקונם או החלפתם.

14. סעיף 87 לחוק קובע:

(א) ריפוי ינתן במידה שהפגיעה בעבודה ותוצאותיה מחייבות לתתו; היקפו ודרכו של הריפוי ייקבעו בתקנות.

(ב) היה אדם זכאי לגמלה לפי פרק זה, ידאג המוסד להסיעו למקום שבו תינתן הגימלה ולהחזירו ממנו, או ישלם לו דמי נסיעה, והכל במידה ובאופן שנקבעו בתקנות.

(ג) המוסד רשאי, במסגרת התקנות ובאישור השר, לתת בענייני ריפוי והסעה הוראות משלימות שיפורסמו בדרך שיורה השר.

(ד) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת העבודה והרווחה.

15. סעיף 89 לחוק קובע כי ריפוי, החלמה ושיקום רפואי יינתנו באמצעות שירותי הבריאות של המדינה, על ידי המוסד באישור הממשלה, או באמצעות גוף שהשר הסמיכו כשירות רפואי לאחר שהתייעץ בשר הבריאות.

16. קופת חולים כללית הוסמכה כשירות רפואי לענין סעיף 89 לחוק. בהתאם לסעיף 91 לחוק, היחסים בין המוסד לביטוח לאומי לבין קופת חולים כללית הוסדרו בהסכם מיום 7.6.90.

17. תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), תשכ"ח – 1968 מסדירות אופן מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה (להלן – **התקנות**).

על פי תקנה 1 לתקנות "טיפול רפואי" משמעו

"ריפוי, לרבות בדיקות מעבדה, ריפוי פיסיקלי, בדיקות וריפוי ברנטגן, ריפוי רדיום, כולל ריפוי באיזוטופים ובחמרים דומים, בדיקות רופאים מקצועיים, טיפול פסיכואנאליטי ופסיכותרפויטי, אישפוז, תרופות, החלמה, שיקום רפואי, אספקת מכשירים אורתופדיים ותירפויטיים כולל פרוטזות מסוגים שונים, שיניים תותבות, מכשירי שמיעה, משקפיים, נעליים אורתופדיות ואבזרים אישיים אחרים שאושרו על ידי רופא השירות".

18. על פי תקנה 2 לתקנות, היקף הטיפול הרפואי לו יהיה זכאי נפגע עבודה הוא בהתאם למה שייקבע על ידי הרופא המטפל בנפגע מטעם השירות הרפואי. על פי תקנה 3, רופא

מוסמך של המוסד (דהיינו - רופא מוסמך, כמשמעותו בתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות עבודה), תשט"ז – 1954) או הנפגע זכאים לערור על החלטת רופא השירות הרפואי. במקרה כזה, יש להביא לידיעת "רופא השירות", (שהוא הרופא ששירות רפואי מינה אותו לייצגו בפני המוסד בדבר מתן הטיפול הרפואי לנפגע) את עמדת הרופא המוסמך או את תביעת הנפגע. במקרה שרופא השירות מסרב לאשר את הטיפול הרפואי הנוסף המבוקש על ידי הרופא המוסמך או הנפגע, מועבר העניין להכרעת רופא שלישי שיוסכם עליו בין רופא מוסמך לבין רופא השירות, **"ובלבד שלא יינתן טיפול רפואי על פי תקנה זו אלא במסגרת הגדרתו בתקנה 1"**.

הליכים קודמים בין הצדדים

עב/ 7/66/98, בש"א 14/1694/98

19. הליך 7/66/98 ובקשה לצו מניעה זמני הגיש התובע ביום 10.12.98, עת היה מאושפז בבית חולים שמואל הרופא. כאמור, לבית חולים שמואל הרופא הועבר התובע מבית חולים לוינסטיין, עקב חשד לשחפת. הליך זה הוגש כאשר בית החולים שמואל הרופא דרש כי התובע יעזוב את בית החולים, לנוכח העובדה כי מחלת השחפת לא דרשה טיפול נוסף בבית החולים. בקשתו של התובע היתה לחייב את קופת חולים לקבלו שוב לאשפוז בבית חולים לוינסטיין. כן עתר למתן צו מניעה זמני, עד למתן פסק דין בהליך העיקרי, אשר יחייב את מדינת ישראל להמשיך לאשפוז בבית חולים שמואל הרופא.
20. התובע טען בבקשתו הנ"ל כי על פי התקנות ועל פי הסכם בין המוסד לביטוח לאומי לבין קופת חולים כללית בדבר טיפול בנפגעי עבודה, יש לחייב את קופת חולים כללית להעניק לו טיפול ואשפוז בבית לוינסטיין ברעננה.
21. בקשתו של התובע נדחתה על ידי בית הדין האזורי, והוא הגיש בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה.
22. בעת הדיון בבקשת רשות ערעור הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, וביום 3.6.99 ניתן פסק דין כמפורט להלן (להלן – **פסק הדין**):

"בהסכמת הצדדים יפנה המערער למוסד לביטוח לאומי על פי תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), תשכ"ח – 1968, תקנה 3. המערער יפעל על פי תקנה זו תוך 15 יום. הרופא המוסמך מטעם המוסד לביטוח לאומי ייתן החלטתו בהקדם.

בית הדין רשם לפניו את הצהרת המדינה כי לפני משורת הדין יישאר המערער עד לסיום ההליך על פי תקנה 3 בבית החולים שמואל הרופא.

בית הדין רושם לפניו את הצהרת קופת חולים הכללית לפיה אם המערער ימצא מקום מגורים בישראל תבחן קופת חולים הכללית את אפשרות מתן סיוע לשירותי סיעוד.

תשומת לב הצדדים מופנית לכך כי אם המערער ימצא מקום מגורים בישראל הוא יוכל למצות את זכויותיו לפי תקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים), תשכ"ה – 1965.

פסק דין זה מייתר את הדיון בערעור על החלטתו של בית הדין האזורי".

בש"א 1592/01:

23. בקשה זו הוגשה על ידי התובע ביום 14.2.2001, עת התובע היה מאושפז במוסד סיעודי הרצפלד בגדרה (אליו הועבר, כאמור, לאחר אשפוזו בבית חולים אסף הרופא). בבקשה זו, שהוגשה על פי פקודת ביזיון בית המשפט, טען התובע כי נתבעים 1, 2 ו-4 הפרו את פסק דינו של בית הדין הארצי, שצוטט בסעיף 22 לעיל.

24. בדיון שהתקיים ביום 5.3.2001 הודיע ב"כ התובע כי הוא מוכן להשהות את הדיון בבקשה, ולקיים דיון במידת הצורך, בהתאם להחלטת בית הדין הארצי לעבודה בערעור בנושא היוון הקצבה.
25. ביום 5.6.2001 הגיש התובע בקשה למחיקת התביעה הנ"ל, בנימוק שעניינו נמצא בטיפול בועדת ההיוונים, על פי פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בעב"ל 1408/00, 1195/00. בהסכמת המדינה, נמחקה התביעה ביום 12.6.2001. יש לציין, כי הבקשה למחיקת התביעה הוגשה לאחר שהוגש ההליך בפנינו ולאחר שהתקיים דיון מקדמי בהליך שבפנינו.

ההליך וטענות הצדדים בפני מותב זה

26. התובע הגיש את התביעה הנדונה בפנינו לאחר שנתבעת מס' 3, הממונה על הגביה על פי פקודת המסים (גבייה), 1929 (להלן – **פקודת המסים**) פתחה בהליכים על פי פקודת המסים, על מנת לגבות חוב נטען בגין אשפוזו של התובע בבית החולים שמואל הרופא, בתקופה מיום 10.3.99 עד יום 2.7.2000 (להלן – **חוב האשפוז**). לאחר פניה אל בא כוחו של התובע, הוציאה נתבעת מס' 3 צו לעיקול כספים המגיעים או שיגיעו לתובע מחברת הביטוח "סרה", ושהינם פיצויים בגין התאונה בה נפגע.
27. בכתב התביעה טען התובע, בתמצית:

- 27.1. לאחר מתן פסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה, התובע פנה אל המוסד לביטוח לאומי בהתאם לתקנה 3 לתקנות, אולם המוסד לא ענה דבר על פניות אלה וגם לא העמיד את התובע לבדיקה כלשהי. לכתב התביעה צורפו מכתבי בא כוח התובע מיום 6.9.99 ו-11.7.00, שלטענתו נשלחו למוסד, אולם לא זכו לכל מענה.
- 27.2. כנכה עבודה, זכאי התובע לקבל ללא תשלום טיפול רפואי שיקומי ואחר. אשפוזו בבית החולים שמואל הרופא נבע מצרכיו הרפואיים. לפיכך, מכוח התקנות וההסכם בין המוסד לבין קופת חולים כללית, המוסד לביטוח לאומי או קופת חולים צריכים לשאת בחוב האשפוז בגין אשפוזו בבית החולים שמואל הרופא.
- 27.3. לחלופין, בהתאם לפסק הדין, על המדינה היה לאשפוז את התובע בבית חולים שמואל הרופא מבלי שיוטלו עליו באופן אישי הוצאות האשפוז.
- 27.4. לאור האמור, על פי התקנות, בחוב האשפוז חייבים לשאת המוסד לביטוח לאומי וקופת חולים. לחלופין, חייבת בחוב האשפוז מדינת ישראל על פי פסק הדין. בכל מקרה, התובע אינו אמור לשאת בהוצאות האשפוז.
- 27.5. בנוסף לטיעונים המהותיים, טען התובע כי נתבעות 2 ו-3 עשו שימוש לא ראוי בסמכותן על פי פקודת המסים, וכי נפלו פגמים במתן צו העיקול על פי פקודת המסים.
28. בדיון שהתקיים ביום 4.6.2001, בטרם הוגשו כתבי הגנה על ידי מי מהנתבעים, טענו כל הנתבעים שיש לדחות על הסף את התביעה, מנימוקים שונים. כאמור לעיל, הוחלט כי תחילה תינתן החלטה בטענות המקדמיות. להלן, נפרט את טענות הצדדים.

טענות המדינה

29. אין מקום לדון בתביעה נגד המדינה, לאור הבקשה לבזיון הנדונה בפני כב' השופטת סמט (בש"א 1592/01).
30. אין לבית הדין סמכות עניינית לדון בטענות התובע כנגד העיקול שהוטל מכוח פקודת המסים.
31. כן ביקשה ב"כ המדינה למחוק את נתבעת מס' 3, אשר פעלה בשם מדינת ישראל.

טענות המוסד לביטוח לאומי

32. המוסד לביטוח לאומי אינו צד להליך העיקול, ולכן אין מקום להשאירו כצד בהליך שנועד לתקוף את צו העיקול.
33. פסק הדין של כב' השופטת סמט בבש"א 14/1694/98 יצר מעשה בית דין, לפיו אין התובע זכאי לטיפול סיעודי עקב פגיעתו בתאונת עבודה.
34. ב"כ המוסד הצהירה כי תפעל להעביר את התיק לסניף לבדיקת הזכאות על פי תקנה 3 לתקנות.

טענות קופת חולים

35. קופת חולים אינה צד להליכי העיקול, ולכן אין מקום להשאירה כצד בהליך שנועד לתקוף את צו העיקול.
36. גם בפסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה לא הוטל חיוב כלשהו על קופת חולים.
37. בנוגע לזכאות התובע לאשפוז סיעודי, טען ב"כ הקופה כי החלטת כב' השופטת סמט בבש"א 14/1694/98 יצרה מעשה בית דין, לפיו אין התובע זכאי לטיפול סיעודי עקב פגיעתו בתאונת עבודה.

תשובת ב"כ התובע

38. המדינה השתמשה בסמכויותיה על פי פקודת המסים (גבייה), 1929 בחריגה מסמכות, ביודעה שהתובע הוא נפגע עבודה.
39. לאור העובדה שהתובע הוא נכה תאונת עבודה, על המדינה היה לפנות למוסד לביטוח לאומי או לקופת חולים, שלה הסכם חתום עם המוסד לביטוח לאומי, ולא לתובע.
40. השאלה המהותית היא, מי צריך לממן את אשפוזו הסיעודי של התובע על פי סעיף 86 לחוק הביטוח הלאומי. על פי חוק הביטוח הלאומי, בית הדין לעבודה הוא הערכאה המוסמכת, ולבית הדין הסמכות הייחודית לדון בתיק. הסרת העיקול תהיה פועל יוצא מכך שהנתבעים חייבים לממן את האישפוז.
41. ההליכים הקודמים בין התובע לבין הצדדים האחרים נמחקו או יימחקו.
42. אין למחוק אף בעל דין מהליך זה.

הכרעה

43. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, להלן החלטתנו:

תביעתו של התובע נגד המוסד לביטוח לאומי וקופת חולים

44. עניינו של התובע הגיע לראשונה לבית הדין עת התובע דרש המשך טיפול ואשפוז בבית חולים לוינשטיין. על פי פסק הדין של בית הדין הארצי, דרישתו זו של התובע היתה אמורה להתברר בהליך שנקבע בתקנה 3 לתקנות. לכאורה, על פי המסמכים שצורפו לכתב התביעה, פנה התובע אל המוסד לביטוח לאומי, (אם כי במועד מאוחר יותר מהמועד שנקבע בפסק דינו של בית הדין הארצי) בהתאם להוראת תקנה 3, אולם פניותיו לא זכו להתייחסות עד היום (נספחים ג(1) ו-ג(2) לכתב התביעה).
45. בדיון המוקדם לא הצליח בית הדין לקבל תשובה ברורה מדוע לא הושלם עד היום, שנתיים לאחר מתן פסק הדין, ההליך על פי תקנה 3 לתקנות. בית הדין רואה בחומרה את העובדה שעד היום, שנתיים לאחר מתן פסק הדין, לא נסתיים ההליך על פי תקנה 3 לתקנות.
46. למרות הזמן הרב שחלף מאז מתן פסק הדין, נראה לנו שיש להשלים את ההליך על פי תקנה 3 לתקנות, כפי שקבע בית הדין הארצי. זאת, בטרם ידון בית הדין בתביעתו של התובע לסעד ההצהרתי, לפיו נתבעים 1 ו-4 חייבים במימון האשפוז. קיום ההליך על פי תקנה 3 מתחייב מפסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה. כמו כן, בהתאם לסעיף 391(א) לחוק, לבית הדין יש סמכות לדון בתביעה של זכאי לגימלה הטוען כי קופח בזכותו. בהעדר החלטה בענין זכויותיו של התובע, אין בית הדין יכול להכריע בשאלה אם קופח התובע בזכותו.

47. איננו מקבלים את טענת קופת חולים כללית והמוסד כי החלטת כב' השופטת סמט בעב/ 98-66-7 יצרה מעשה בית דין, המונע מהתובע להעלות את תביעתו לחיוב המוסד ו/או קופת חולים כללית בתשלום חוב האשפוז. לדעתנו, פסק הדין של בית הדין הארצי שינה (בהסכמה) את החלטת כב' השופטת סמט, ולמעשה ביטל אותה. אם תתקבל הטענה כי החלטת כב' השופטת סמט יצרה מעשה בית דין המונע מהתובע להעלות את תביעתו, ירוקן למעשה מתוכן פסק דינו של בית הדין הארצי, אשר קבע כי הצדדים יפעלו על פי תקנה 3 לתקנות. זאת ועוד. התובע ויתר על דיון בערעורו על החלטת כב' השופטת סמט לאור ההסדר המוסכם שבא לידי ביטוי בפסק דינו של בית הדין הארצי. לא יעלה על הדעת כי עתה, לאחר שפסק דינו של בית הדין הארצי לא מומש, תועלה כנגד התובע הטענה כי החלטת כב' השופטת סמט יוצרת מעשה בית דין המונע ממנו להעלות את טענותיו בדבר זכאותו לאשפוז.

48. לאור כל האמור לעיל, אנו מחליטים:

- 48.1. בתוך 15 ימים התובע ינקוט בכל ההליכים הפורמליים הדרושים להגשת בקשה על פי תקנה 3.
- 48.2. על המוסד למוסד לביטוח לאומי לנקוט כל צעד הדרוש להשלמת ההליך על פי תקנה 3 הנ"ל בהקדם. הרופא המוסמך והרופא השלישי, אם יהיה צורך במינויו, יתייחסו לזכאותו של התובע לטיפול הרפואי הנתבע על ידו מיום 10.3.99 ואילך, דהיינו מהמועד בו נדרש התובע לשלם בגין אשפוזו בבית החולים שמואל הרופא.
- 48.3. המוסד לביטוח לאומי ידווח לבית הדין בתוך 45 יום מהיום על תוצאות ההליך על פי תקנה 3. **ימי הפגרה יבואו במנין הימים.**
- 48.4. עם קבלת הדיווח על תוצאות ההליך על פי תקנה 3, תינתן החלטה על המשך ההליכים בתיק.
- 48.5. בשלב זה, המוסד לביטוח לאומי וקופת חולים פטורים מלהגיש כתב הגנה.

התביעה נגד המדינה

49. כאמור, המדינה טענה לחוסר סמכות עניינית כיון שהתובע תוקף את הליכי העיקול על פי פקודת המיסים.
50. בבג"צ 335/85 אליהו גוניק נ' מר שלום דנין ואח' (פ"ד לט(4), 250), קבע בית המשפט העליון:

"בנסיבות אלה, קיומו של החוב הוא עיקר ואילו הפגמים (אם ישנם) בדרכי הגבייה הם שוליים או משניים. יוצא – המחלוקת היא בין העותר לבין המוסד לביטוח לאומי לעניין קיומו של החוב, כולו או מקצתו, ולא נגד הפקיד מטעם המוסד דלעיל, הוא המשיב הראשון העוסק בגביית החוב. אשר על כן על העותר לפנות בתביעה נגד המוסד לביטוח לאומי לבית הדין האיזורי לעבודה ואין ספק שאם תביעתו שם תתקבל כולה או מקצתה, גם לא ינקטו נגדו בהליכי גבייה".

51. דברים אלה יפים גם לענייננו. השאלה העיקרית השנויה במחלוקת בין הצדדים היא זכאותו של התובע לאשפוז על פי חוק הביטוח הלאומי והתקנות, ונושא זה הוא בסמכותו הייחודית של בית דין זה. שאלה נוספת השנויה במחלוקת בין הצדדים היא משמעות הסכמתה של המדינה, לפני משורת הדין, להשאר התובע בבית חולים שמואל הרופא עד לסיום ההליך על פי תקנה 3, כאמור בפסק הדין של בית הדין הארצי. טענות התובע כנגד צו העיקול והפגמים שנפעלו בהטלת הצו הן משניות.
52. לפיכך, אין לדחות את התביעה נגד המדינה בשל העדר סמכות עניינית.
53. לעומת זאת, אין מקום להשארתה של נתבעת מס' 3 כבעל דין, באשר היא פעלה במסגרת תפקידה, ואנו מורים על מחיקתה מכתב התביעה.

54. לאור העובדה שחובו הנטען של התובע למדינה תלוי גם בתוצאות ההליך על פי תקנה 3, אנו קובעים כי עד למתן החלטה אחרת, המדינה לא תגיש כתב הגנה.

סיכום

55. לאור האמור לעיל אנו מורים כמפורט להלן:
- 55.1. הצדדים יפעלו להשלמת ההליך על פי תקנה 3, כאמור בסעיף 48 לעיל.
- 55.2. בשלב זה, לא יוגש כתב הגנה על ידי מי מהצדדים להליך.
- 55.3. עם קבלת דיווח המוסד לביטוח לאומי כאמור תינתן החלטה על המשך ההליכים בתיק.

ניתנה היום 26.6.2001, בהעדר הצדדים.

נ.צ. פדרו צ'רטוקוב

לאה גליקסמן, שופטת

נ.צ. שמשון רוט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה